

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ЕКОЛОГІЇ КАРПАТ

79026, м. Львів-26, вул. Козельницька, 4, тел./факс (032) 270-74-30
E-mail: ecoinst@mail.lviv.ua Код: ЄДРПОУ 05540066, МФО 820172,
ДКС України, м. Київ, р/рахунок 35218003000725

— 10.09.2020 р. № 98 —

На № _____ від _____

ДИРЕКТОРУ
КАРПАТСЬКОГО
БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА
п. М.П. РИБАКУ

Ознайомившись з Обґрунтуванням затвердження ліміту на використання природних ресурсів у межах території Карпатського біосферного заповідника у 2020 році шляхом проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів, рубок переформування, ландшафтних рубок (пейзажних та регулювання співвідношення типів ландшафтів) та інших рубок (вирубування аварійно небезпечних дерев уздовж автодоріг) у відповідності з листом від 10.09.2020 р. № 569-1, Інститут екології Карпат НАН України як установа – науковий куратор Карпатського біосферного заповідника **погоджує** відповідне наукове обґрунтування щодо проведення необхідних природоохоронних заходів щодо поліпшення санітарного стану лісів, рубок переформування, ландшафтних рубок (пейзажних та регулювання співвідношення типів ландшафтів) та інших рубок (вирубування аварійно небезпечних дерев уздовж автодоріг) у 2020 р. за межами заповідної зони.

В.о. директора Інституту
к.б.н.

Ю.В. Канарський

Зав. відділу охорони
природних екосистем
Інституту, к.б.н., с.н.с.

О.О. Кагало

ОБГРУНТУВАННЯ

затвердження ліміту на використання природних ресурсів у межах території Карпатського біосферного заповідника у 2020 році шляхом проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів, рубок переформування, ландшафтних рубок (пейзажних та регулювання співвідношення типів ландшафтів) та інших рубок (вирубування аварійно-небезпечних дерев уздовж автодоріг)

Відповідно до чинних норм природоохоронного законодавства, п'ятирічного плану заходів Проекту організації території та охорони природних комплексів Карпатського біосферного заповідника (далі КБЗ) затвердженого наказом Мінприроди України від 26.07.2019 року № 271 для забезпечення збереження і відновлення лісів Заповідника необхідним є розроблення і впровадження системи заходів, що включає в себе постійні обстеження лісових масивів (в т.ч. лісопатологічні), моніторинг за їх станом, здійснення лісовідновлювальних робіт та, в разі необхідності, здійснення санітарно-оздоровчих заходів та інших рубок. Лісопатологічні обстеження працівниками служби державної охорони та науковими працівниками за участі інженера-лісопатолога проводяться щорічно для своєчасного виявлення ступеня пошкоджень природних лісів та насаджень шкідниками, хворобами, пожежами, вітроломами та іншими чинниками для прийняття рішень щодо проведення природоохоронних заходів.

У результаті проведення санітарних та інших рубок в межах Заповідника буде поліпшено санітарний стан лісів КБЗ поступове перетворення чистих та змішаних штучних ялинників на різновікові мішані багатоярусні лісові насадження та підвищено рівень безпеки відвідування території.

Слід зазначити, що на запланованих до проведення природоохоронних заходів ділянках ліси КБЗ представлені похідними ялиновими, буковими, грабовими та іншими насадженнями. Серед похідних лісових угруповань КБЗ найбільший відсоток належить штучним ялиновим деревостанам, які є біологічно і екологічно нестійкими і тому вони періодично пошкоджуються вітровалами і сніголамами, хворобами і шкідниками лісу.

У букових похідних лісах часто трапляються заражені трутовиком та гнилями дерева, які під час буревіїв виваляються або ламаються їх стовбури.

З метою адаптації лісових екосистем до кліматичних змін і попередження розладів у деревостанах, заплановано проведення заходів щодо відтворення біологічно стійких та екологічно стабільних різновікових деревостанів зі складною горизонтальною і вертикальною структурою шляхом проведення рубок переформування, у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України № 724 від 12 травня 2007 року "Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів" (зі змінами).

Загалом відібрано та проведено відводи дерев на трьох ділянках:

1 - Чорногірське ПНДВ, кв. кв. 13, вид 51 (1), площа ділянки 1,1 га. Тип лісу - Волога буково-ялицева сусмеречина (C_3 -бк-яцСм), склад насадження - 9Ял1Бк, вік - 112 років, запас - $630\text{ m}^3/\text{га}$. Відведено 96дерев ялини, об'ємом - 115 m^3 , вибірка - 16,6% запасу деревостану.

2 - Чорногірське ПНДВ, кв. кв. 13, вид 51 (2), площа ділянки 0,8 га. Тип лісу - Волога буково-ялицева сусмеречина (C_3 -бк-яцСм), склад насадження - 9Ял1Бк, вік - 112 років, запас - 630 м³/га. Відведено 14 дерев ялини, об'ємом - 22 м³, вибірка - 4,3% запасу деревостану.

3 - Кевелівське ПНДВ, кв. кв. 18, вид 35, площа ділянки 0,8 га. Тип лісу - Волога букова смеречина - (D_3 -бкСм), склад насадження - 10Ял+Яц, вік - 88 років, запас - 630 м³/га. Відведено 23 дерева, переважно ялини, об'ємом - 61 м³, вибірка - 8,9% запасу деревостану.

Загальна площа ділянок - 3,0 га, запас вирубуваної деревини - 198 м³, інтенсивність вибірки - 66 м³ га. Проведення заходів щодо переформування лісів заплановано в Проекті організації території Карпатського біосферного заповідника та охорони його природних комплексів (далі - Проект організації), Підрозділ 4.1.1.1. «Збереження та відтворення корінних лісових насаджень» (Захід №4). На кожну ділянку складено облікову картку деревостану та технологічну схему переформування.

На виконання Проекту організації (Підрозділ 4.1.1.1. «Збереження та відтворення корінних лісових насаджень», Захід №1) проведено натурні лісопатологічні обстеження пошкоджених лісових ділянок. На основі цього обстеження та з метою розробки вітровальних і буреломних ділянок та ліквідації наявних осередків шкідників і хвороб лісу, а також попередження їх поширення і ураження здорових сусідніх лісів сформовано Перелік заходів щодо поліпшення санітарного стану лісів КБЗ на 2020 рік (Захід №2 Проекту організації). Відповідно до цього Переліку необхідно провести вибіркові санітарні рубки на 12 ділянках, загальною площею 26,3 га з вирубкою 295 м³ деревини (середня інтенсивність вибірки - 11,2 м³/га).

У відповідності до Проекту організації території КБЗ та охорони його природних комплексів (підрозділ 4.1.4.2 «Розвиток інфраструктури для проведення екологічної освітньо-виховної роботи», Захід №91), заплановано створення колекційної ділянки видів дубів у дендролісопарку біля Центральної садиби КБЗ. Для створення такої колекції та виділення декоративних груп дерев необхідно розчистити ділянку (0,1 га), яка заросла молодими деревами (до 40 років) шляхом проведення ландшафтної рубки (пейзажної), з вирубуванням 11 м³ деревини.

На виконання підрозділу 4.1.1.2. "Збереження та відтворення чагарниково-лучних в т.ч. високогірних екосистем" Проекту організації обстежено гірські луки (полонини) на території Чорногірського заповідного масиву, за результатами якого встановлено їх заростання деревною рослинністю, що може призводити до зміни ландшафту, деградації рідкісних для України лучних біотопів високогір'я та значних втрат біорізноманіття. Тому, з метою недопущення подальшого заростання полонин, а також сприяння сталому веденню полонинського господарства заплановано провести на цій ділянці ландшафтну рубку регулювання співвідношення типів ландшафтів (відповідно з пунктом 44 Постанови Кабінету Міністрів України № 724 від 12 травня 2007 року "Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів") на полонинах Скопеска та Лемський, загальним обсягом 13 м³.

Вздовж автомобільної дороги державного значення Н-09 (Мукачеве – Рахів – Рогатин – Львів) на площі 0,1 га виявлено два дерева породи бук та

липа, які відхилені від вертикальної осі. З метою недопущення аварійної ситуації необхідно провести вирубку вищевказаних дерев у порядку інших рубок (вирубка аварійно-небезпечних дерев вздовж автодороги) загальним обсягом 3 м³.

На обстежених ділянках видів рослин, що включені до Червоної книги України (2009) та рослинних угруповань, що включені до Зеленої книги України (2009) не виявлено.

Всі ділянки, на яких заплановано проведення природоохоронних заходів знаходяться за межами заповідної зони і за межами ядрової зони Об'єкту світової спадщини ЮНЕСКО "Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи".

Відповідно до Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів, затвердженої наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 161 від 18 травня 2018 року, зазначені вище ділянки не належать до пралісів, квазіпралісів чи природних лісів.

Проведення природоохоронних і лісівничих заходів із застосуванням природозберігаючих технологій сприятиме відновленню порушених лісових екосистем і формуванню деревостанів за складом і структурою наблизених до природних.

Отримана деревина від проведення санітарних та інших рубок буде спрямована на забезпечення населення та працівників заповідника паливними дровами та будівельним лісом, а також на потреби заповідника для опалення приміщень та виконання ремонтно-будівельних робіт (ремонт мостів, берегових підпірних стінок, будівель тощо).

10 вересня 2020 року

В.о. директора Карпатського
біосферного заповідника

 М.П. Рибак

Заступник директора з наукової роботи

 Ф.Д. Гамор

